

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopis se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

II. Katoliški shod v Gradcu.

Drugi den, dne 3. junija ob 9. uri peli so prevzvišeni in premilostljivi knezoškof Graški dr. Janez Zwerger veliko sv. mešo, pri kateri je bilo navzočih mnogo katol. državnih in deželnih poslancev, ne samo štajarskih, ampak tudi kranjskih, goriških, tirolskih, solnograških, gornje-avstrijskih in drugih. Zraven teh bilo je v cerkvi, se ve, da tudi mnogo odličnih vernikov.

Ob 11. uri zbrali so se vdeleženci II. kat. shoda zopet v „Industriehalle“, kjer so se razdelili v tri oddelke. V veliki dvorani, kjer se zbirajo glavni shodi, zboroval je odsek za družinska vprašanja, odseka za politiko in cerkveno umetnost imela sta v posebnih dvoranah svoje zborovanje. Slovence zanimala je posebno razprava o ljudski šoli in politiki. Jedro vseh sklepov, katere je priporočeval poročevalec zastran šole, je bilo to: šola je treba liberalizmu iz pesti izviti, ter jo njeni materi sv. katol. cerkvi nazaj dobiti.

O krščanski umetnosti govoril je Runski g. dekan prav lepo. Največ poslušalcev imeli so govorniki, ki so razpravljali vprašanja o posvečevanju nedelj in praznikov, o skrbi za delalce, za kmete in za rokodelce, o skrbi za našo mladino, posebno pa za dijake, katerim bo kedaj vodstvo našega ljudstva izročeno.

Popoldne prišli ste na vrsto katol. tiskovni družbi Graško in Mariborsko in naši časniki. Naša družba sv. Mohorja dosegla je splošnje občudovanje.

Soglasno so hvalili Nemci, kakor Slovenci — govor slov. deželnega poslanca g. dra. Srnce, ki je v kratkih, a jedrnatih besedah povdarjal, da smo štaj. Slovenci z veseljem vzprejeli povabilo, naj pridemo na katoliški shod, najbolj za to, da pošteno nemško ljudstvo izpozna slov. ljudstvo in njegove želje, da nismo taki, kakor nas opisujejo nemški liberalci v svojih listih, v svojih zborih. Naše geslo je in ostane „V se

za vero, dom, cesarja“ (to je govoril slovenski) in na tej podlagi mora in se lahko doseže sporazumljenje ali sloga vseh katolikov štajarskih. Gosp. dr. Srnce žel je splošno pohvalo.

Ob 7. uri zvečer bil je drugi veliki zbor, v katerem so se ves den pripravljene sklepi zastran šole, tiska, časnikarstva in društev po lepih nagovorih soglasno sprejeli. Navzoči bili so ta večer poleg Graškega in Ljubljanskega še Krški knezoškof, dr. Kahn in precej več svetovnjakov, kakor prvi večer. Najprej prebrala se je dolga vrsta telegrafskih pozdravov, med katerimi je bil tudi slovenski telegram uredništva „Slovenca“ in tega je prebral v slov. jeziku perovodja g. Miha Vošnjak. Govorili so ta večer Graški stolni prost g. dr. E. Trummer, da bi prepričali slehernega, kako lepo se vera in veda vjemljete. Za njimi nastopil je g. dr. Ebenhoch, državni poslanec gornje-avstrijski, ki je z največjo pohvalo pojasnjeval, da to ni strankarsko prizadevanje tirjati katol. šolo, ampak da to tirja od nas naša vest, naša sv. vera, ljubezen do bližnjega. Človeku sv. vero jemati, je zločinstvo ali grozna hudobija, zato treba brez prenehanja se poganjati za versko šolo. O časnikih in tiskovinah sploh govoril je navdušeno č. g. P. Avguštin Rösler iz Mauterna. Slabi časniki stiskajo nas katoličane, zato moramo pa se mi ogreti za dobre časnike in katoliško časnikarstvo.

Gosp. urednik Zapletal priporočil je sprejeti sklepe zastran kat. političnih društev. Pri tem se je tudi „Slov. društvo“ v Mariboru s pohvalo omenjalo. Na zadnje so prevzvišeni knezoškof Zwerger povabili vse vdeležence drugega katol. shoda, vdeleževati se posvečenja nove krasne cerkve presv. Srca Jezusovega. To posvečevanje začne se jutri, v četrtek ob 3. uri ter se bo vršilo v petek na praznik presv. Srca Jezusovega. Praznoval se bo ta praznik od dne 4.—14. junija. Vsaki den bodo imeli drug škof ali nadškof peto sv. mešo, drug opat pa slov. večernice.

Zbor končal se je po 9¹/₂ uri zvečer. Vse je bilo veselo in jako navdušeno. Vdeležencev bilo je zdatno več, kakor prvi večer, več različnih gospá, več čvrstih kmetov, med katerimi tudi mnogo s Spodnjega Štajarskega.

Volitve v okrajni zastop Ptujski.

Zvest dani obljubi, hočem danes povedati še nekatere okolnosti, katere pričajo za imenitnost teh volitev.

V zadnjih letih postavilo se je v Ptujskem okraju mnogo novih poslopij za šole; marsikatera šola se je razširila, dobila je več razredov. Vsled tega se potrebuje vedno več učiteljev; ker njih prihaja vedno manje s pripravnišča, imamo več mest praznih. To občinam ne ugaja, ki so si omislile z velikimi stroški nova poslopja, več razredov.

Da dobimo učiteljski naraščaj, ustanovil je okrajni zastop nekaj štipendij, katere ima on pravico podeliti.

Vsakdo sprevidi, da bodo štipendije tistega, kdor bode imel večino v okrajnem zastopu. Vsak je sebi najbližji!

Imenitno je vprašanje, ali se bode, kedaj se bode in kako se bode Dravina struga uravnala ali regulirala od Maribora mimo Ptuja do Središča. O teh vprašanjih so gospodje v Gradci in na Dunaji raznih misli. Toliko je gotovo, da se nekaj mora zgoditi in da bode to, kar se bode zgodilo, stalo več sto jezer goldinarjev.

Bodoči okrajni zastop bode imel skrbeti za to, da se pomaga najpreje zdatno tam, kjer je to največja potreba, da ne bodo preveč prizadet Ptujski okraj in občine tega okraja, da dobimo zdatno pomoč od države in dežele, kakor se to godi drugod v Avstriji. Okraj Ptujski ima več cest, katere so v slabem stanju in na katere se je ozirati, ker to zaslužijo občine ob cestah in važnost cest.

Okrajni zastop lahko pomaga s tem, da dovoli podporo za ceste občinam, da to ali ono vsprejme na svojo skrb. Ko je imelo pred leti mesto Ptuj večino v zastopu, to so bili kmetje v manjšini, se podpore kmečim občinam niso delile, pač pa se je odpravila okrajna cesta od Markovec skozi Bukovce, Stojnce na Borl in od Malevasi do broda, dala se je podpora mestu Ptuj za zid ob Dravi.

Ali bode skušnja nas kmete vendar enkrat spametovala? Okrajni zastop voli vsakih 6 let 5 udov v okrajni šolski svet. Ta šolski svet, če je večina naša, lahko stori dosti dobrega za nas in naše šole; on lahko zabrani, da se ne stavijo nepotrebne šole, da se ne stavijo predrage šole; on nam lahko priskrbi v kratkem potrebno število dobrih učiteljev, če je za styar vnet; on pa tudi lahko prežene v kratkem vse dobre učitelje, če ž njimi grdo

ravna. Kaj je v tem pričakovati od Piska in tovarišev?

Navedel bi še lahko več drugih vzrokov, kateri veljajo kmetu velikemu posestniku, kakor občinam, da sprevidijo imenitnost volitev v okrajni zastop; pa naj bode teh dovolj. Kdor se danes količkaj za to briga, kar se po svetu godi, ta pozna imenitnost vsake volitve, ta bode storil svojo dolžnost do cerkve in naroda brez prošnje, brez prigovarjanja. Mi gojimo upanje, da so vsi kmetje Ptujškega okraja že tako podučeni in zavedni, da nočejo več hlapčevati, da ne marajo tujih gospodarjev v svoji hiši, da so njim njihove skromne pravice tako svete, da njih pri volitvah nobeden ne bode izdal. V tem upanji gremo volit! Volilec,

Gospodarske stvari.

Peronospora.

V nedeljo, dne 14. junija popoldne ob 3. uri se bode v šolskem poslopji pri sv. Juriji ob juž. žel. prednašalo o sredstvih proti peronospori s škropljenjem. Do sedaj se je navadno škropilo z bakreno galico (Kupfervitriol). Novejše skušnje pa so pokazale, da je za ta namen „lazur“ ali azurin boljši. Kako ga rabiti, o tem se bode posebno razpravljalo. K obilni udeležbi vabi „Cesarjevič Rudolfovo sadjerejsko društvo“.

Dr. Ipavic.

Krt in krtinje.

(Konec.)

Dalje tudi nima krt navade, na bregu rek ali ribnikov ali celo v jezove si svoje luknje napravljati. In sicer ima za to razne vzroke. Prvič bi tam celo delo zahtevalo več truda, drugič bi tudi tam ne našel za-se pristojne hrane. Tedaj krt ne prebiva v jezovih in jih tedaj tudi ne more predirati in s tem veliko škode povzročiti. Kaj mu še na dalje ljudje štejejo v greh? Pravijo, da krt s tem, da zemljo izkópava, tudi mnogo malih rastlinskih korenin ugonobi. Resnica! A te male koreninice se kmalo zopet porastejo, velikih korenin pa se lotiti ne more, ker so njegovi zobje pre-slabi. Sicer pa bi mrčes, katerega on pri svojem kopanju zaleze in požré, koreninam in tudi rastlinam samim veliko več škodoval, kakor on sam. Če pa boljše prevdarimo, vidimo, da njegova krivda ni tako velika. Se-li pri pletvi ne nahaja kaj jednacega? Se-li tudi pri pletvi s pleveljo ne izpulijo korenine koristnih rastlin, posebno če so še plevice mlade in njim misli vedno uhajajo v drug kraj? Smemo-li radi tega reči, da je pletev sama škodljiva, da jo moramo zavreči? Nikakor! Nekaj takega je tudi pri krtu; tudi krt izruje s pleveljo, z mrčesom male koreninice, a to mu moramo odpu-

stiti, ker stori to, česar človek storiti ne more, ker ugonobi ogromno število mrčesa. Očitajo mu tudi, da mnogo škoduje s svojimi krtinami, katere naruva. S tem se smrtno zakrivi, kakor menijo njegovi sovražniki, ne pomislijo, da je zemlja, katero krt iz svojega stanovanja izmeče, zelo pripravna, da se ž njo po dežju in mrazu poškodovane rastline pokrijejo. Treba je le te krtinjake v pravem času z grabljami ali motiko razmetati, da ne delajo neprijetnosti koscem. Če je pa kmet len in pusti tako dolgo te krtinjake na travniku, da se popolnoma utrdijo in ne dajo več razmetati, tega ni krt kriv.

A najbolj nam krt koristi s tem, da ugonobi škodljiv mrčes. Priznana resnica je, da krt tam, kjer nariva svoj krtinjak, v tistem času najmanj ravno toliko more mrčesa ugonobil ali vsaj požreti nameni, kolikor je zemlje izruval, kajti le tam se naseli in si narije svoj krtinjak, kjer se je zagotovil, da najde dosti hrane. Tam si napravi podzemeljsko stanovanje, na vse strani držeče podzemeljske pote, po katerih zalezuje mrčes in v katere se tudi zateče, ako mu preti nevarnost.

Dognana resnica pa je, da krt tekom jednega leta ugonobi in požré več hektolitrov (1 hektoliter ima 100 litrov) hroščev, gosenic, mramorov, murčkov, polžev in raznih žuželk. Čudno se sicer človeku zdi, kako je mogoče, da tako mala stvar, kakor je krt, zamore toliko mero drugih živali požreti; čudno je sicer, a resnično, o tem nas je podučila dolgoletna izkušnja.

Videli smo tedaj, kakor nam krt na vse strani koristi. A kljubu vsej svojej koristnosti ima ogromno število sovražnikov, kakor redko katera žival. Poseben sovražnik krtov je tudi naš kmet; kmet sovraži krta, kakor le malo-katero žival pod božjim nebom. Če le zapazi kakega krta na svojem travniku, tedaj hajdi za njim, le za njim! Ta grda mrcina ne sme živeti, ta huda zver bi mu še celi travnik razruvala. Tedaj za njim, le hitro za njim, dokler ubogi mali črnosuknjar stegnjen pred njim ne leži. V tem slučaju je pač naš kmet, skoraj bi rekel, smešen.

Ne zalezujte tedaj krtov, ne preganjajte jih, ne pobijajte jih, ampak pustite jih, naj živijo svoje poti, če jih pobijate, škodujete sami sebi. To vam svetuje skušen kmetovalec.

Sejmovi. Dne 12. junija v Teharji. Dne 13. junija pri sv. Andraši v slov. gor., pri sv. Janži nad Sp. Dravogradom, v Ločah, v Brežicah, v Rogateci in v Žalcu. Dne 15. junija pri sv. Barbari pri Konjicah, v Lembahu, na Planini v Kostivnici, v Mozirji in pri sv. Vidu za Ptujem. Dne 17. junija pri sv. Trojici v slov. goricah.

Dopisi.

Iz Cezanjevec pri Ljutomeru. (Bralno društvo) V nedeljo na praznik sv. Trojice t. j. 24. maja popoldan ob 4. uri se je vršilo ustanovljenje „bralnega društva“ v Cezanjevcih. Zborovalo se je v tamošnji šoli. K zborovanju prišlo je jako veliko kmečkega ljudstva obojega spola od tam, iz Branoslavec, Vogričovec, Stare ceste, Mekotnjaka, Desnjaka in Radomerja. Slovesnost pa je povzdignila odlična gospoda iz Ljutomera. Ko je začasni predsednik g. Gšela obilno število vdeležencev svečanosti v srčnih besedah pozdravil, zapeli so izvrstno Ljutomerski in Cezanjevski pevci pod vodstvom našega izurjenega pevovodja: „Naprej zastava slave“ in „Molitev“, katero so morali ponavljati. Po burnem odobravanju petja, prebrala so se od visokega c. kr. namestništva potrjena pravila z odločbo dovoljenja „bralnega društva“. Na to nastopijo č. g. Bohanec, naš kaplan ter v jasnem in dobro premišljenem govoru razložijo: kaj je bralno društvo, zakaj si ustanavljajo Slovenci in posebej v Cezanjevcih bralno društvo in kakšno naj bode bralno društvo, da bode našemu vernemu slovenskemu ljudstvu koristilo. Govor je izviral iz srea ter našel živahen odmev pri vseh poslušalcih. Pri vpisovanju udov, katerih je takoj pristopilo 44 rednih in 7 podpornih udov, volil se je stalni odbor, ki se je naslednje ustanovil: V. Kosi, predsednik in knjižničar, Jože Šijanec, podpredsednik, Al. Dunaj, tajnik, Franc Cahrl, denarničar, Lah in Kramberger, odbornika. Prebralo se je tudi podučljivo in zanimivo pismo našega rojaka dr. Feuša, profesorja v bogoslovju, v katerem izrazujejo svoje veselje nad podjetjem, vendar pa pričakujejo, da smo si ustanovili bralno društvo, pa ne liberalnega ali nekatoliškega društva, ampak v pravem pomenu katoliško bralno društvo, ker le od takega bralnega društva zamoremo upati časne in večne sreče za se in naše otroke. Blagorodnemu rojaku izrekla se je prisrčna zahvala za njihove svete in podporo z burnimi živio-klici. Ko še č. g. notar Šlamberger zbrane navduši, naj povsod kažejo svojo narodno zavest in postavnim potom vsled § 19 temeljnih postav terjajo svoje narodne pravice, povabijo č. g. Bohanec vse pričujoče, naj z njimi vred skažejo svojo hvaležnost presv. cesarju, pod katerega varstvom smo slobodno zborovali, zadoni gromoviti živio v čast preljubljenemu vladarju in pevci zapojejo cesarsko pesem, katero so vsi stojé poslušali. Končno še se je povedala srčna zahvala začasnemu odboru za potrebne priprave in pevci nam zapojejo veselo: Bratje, Slovenci smo, in Slovenec sem. Novi g. predsednik se v laskavih besedah zahvali vsem navzočim, ki so se k zborovanju potrudili, posebej še gospo-

dičinam iz Ljutomera ter popolnoma zadovoljen sklene lepo in važno zborovanje. Po zborovanju napotili so se nekateri proti domu, drugi pa so ostali v prijazni zabavi in veseli družbi v Lebaričevi gostilni, kjer so nam Cezanjevske vrle gospodinje prav žmahne gibanice pripravile. Bog živi vrle slovenske matere! Bog pa daj, da bi ta shod in bralno društvo obrodilo obilno dobrega sadú!

Iz Veržeja. (Bralno društvo.) Tudi v našem trgu smo se začeli po malem gibati. Resen je, da smo dremali do zdaj in zato se nam je lahko približal sovražnik in med nas zasejal ljuliko. Hvala Bogu, da smo to nesnago še o pravem času spoznali. Za takšne smeti ne sme biti pri nas prostora. Sklenoli smo, da si osnujemo bralno društvo, katerega pravila je slavno c. kr. namestništvo že odobrilo in potrdilo. V kratkem se bode ustanovilo in začelo svoje delo. To je gotovo za nas zelo imeniten dogodek in naš trg si ga mora z zlatimi črkami zapisati v svojo zgodovino. In čemu pa je bralno društvo? Namen bralnega društva je najlepši in najkoristnejši. Naročilo si bode poštenih in dobrih časopisov in knjig svojim udom v pok in zabavo. S čitanjem si pridobiva vsak človek omako in znanja in tega je dandanes pač vsakemu potreba. Iz časopisov bomo poizvedávali različne novice in dogodke, ki se godijo po širnem svetu. Spoznavali bomo, kaj se vse vrši po naši lepi državi avstrijski; tudi tega je silno potreba, kajti kdor hoče biti dober in zvest avstrijanec, mora pač poznati imenitne dogodke naše države. V časopisih bomo tudi čitali, kaj delajo in počinjajo naši slovenski bratje po domovini. Časopisi nas bodo poučevali in nam kazali, kako se mora dandanes naš narod vojskovati proti nemškutarskim sovražnikom, ki nam hočejo zatreti naš prelep materinski jezik in ki nas hočejo napraviti za hlapce na naši zemlji. Časopisi in knjige bodo od zdaj naši ljubi prijatelji, ki nas bodo dramili in budili za milo slovensko domovino. In tako se bode začela močnejše in močnejše razvijati ljubezen do predragega jezika, katerega smo podedovali od zlate naše matere. Bralno društvo nam mora postati središče, okoli katerega se bomo vsi s spoštovanjem in z ljubeznijo zbirali. Posebno po nedeljah in po svetkih po službi božji bomo imeli zato najlepšo priliko. Ne bomo po krčmah pijančevali in denar zapravljali, marveč kratkočasili in razveseljevali se bomo pri časopisih in knjigah ter se pogovarjali med seboj o poštenih in hasnovitih stvaréh. Vsi tržanje, ki čutimo v sebi še pošteno in nepokvarjeno slovensko kri, ki ljubimo iz vsega srca svojo slovensko domovino in mili naš materinski jezik, vsi pristopimo zdaj kot udje bralnemu društvu. Z največjim veseljem in s prijateljsko odkritosrčnostjo vabimo pa

tudi drage slovenske brate iz sosednih nam vasi, naj tudi oni pristopijo kot udje našemu društvu. In tako si bomo s čitanjem dobrih in poštenih časopisov bistrili um in pamet, bogatili si omiko in znanje ter si blažili srce. Tržanje in okoličanje, združimo, zedinimo se sebi v hasek in korist, naši prelepi domovini slovenski pa v čast in slavo!

Iz Mestinja. (Krčma, selitev.) Zadnji dan maja proti večeru šel je slov. veleposestnik F. D. s svojim tovarišem iz Šmarja mimo krčme, ki ima napis „Krčmar in sedlar“, proti domu. Človek bi si mislil: no tukaj je gotovo slov. oštarija, ali ona sta izpoznala precej, da ni, kajti krčmar kliče nju v svojo krčmo v nemščini. In popotnika se res dasta pregovoriti, misleč si: ali so tu res Nemci doma? In v resnici, v krčmi je bilo vse nemški, krčmar in njegovi gosti so le nemščino lomili, kakor tam v nemškem „rajhu“ ter sta ona jo zato v kratkem pobrisala. Ta krčmar se naseli zdaj na svoje posestvo v Lemberg in Lemberžanom ga priporočamo, makar za župana. Na njegovo mesto pa pride g. Vincenc Jančič, c. kr. žandarm v pokoji; od njega se nadejamo, da bo slov. kmete v slovenskem jeziku sprejemal in z njimi slovensko občeval.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Sedaj je blizo že gotovo, da postane avstrijska vlada popolnem liberalna ter prejde v roke nemških liberalcev, če tudi še ostane nekaj časa grof Taaffe njej na čelu. Nemška levica se je vrgla grofu v roke in kaj hoče on druga, kakor da jo pritiska na svoje liberalno srce? Brž ko ne pa bode tudi v tem resnica basen „o lisici in ježi“. — V prihodnjem tednu začne se v drž. zboru razprava o drž. proračunu za tekoče leto. O njej pa brž ne bode veliko hrupa, k večjemu bode ga nekaj od strani mladočeskkih poslancev ali to bode „nevihta v lonci“, brez nasledkov. — Nova postava, ki odpravi mostnino na drž. cestah, dobi k malu najvišje potrjenje. Ne pričakujte pa od nje veliko polajšanja, kajti mitnina še ostane. — Liberalcem bode v oči katol. shod v Gradci in zato pravijo, da ni bilo na njem veliko odličnih Nemcev. Se ve, da so njim odlični možje le liberalci, tacih pa pač v resnici ni bilo na shodu. — Baron Morsey, poslanec štajarskih nemških kmetov v drž. zboru, kaže se izvrstnega zagovornika kmečkih potreb. — Da se volilna postava na Koroškem spremeni na korist slov. volilcev, za to je sedaj veliko upanja, ker so tudi konservativni nemški poslanci za to. — „Slov. društvo“ na Kranjskem je uni dan porodilo „narodno-napredno stranko“; glasilo jej bode poleg „Slov. Naroda“ še novi listič z imenom

„Rodoljub“. Trezni slov. svet se vpraša: kaj bomo s tolikimi listi? Kar jih imamo že sedaj, ne bilo bi škode, ko bi jih bilo za polovico manj; če ima človek prepolno mizo, nobena jed mu ne diši, torej tudi ne tekne dobro. — Grof Coronini je tudi v prihodnje predsednik c. kr. kmetijske družbe za Primorje, poleg tega je tudi dež. glavar ter poslanec v drž. zboru. Ali je pač kos vsem opravičilo, ki jih dobi v teh svojih častnih službah? — Ker imajo v Trstu Lahi skorej ves obč. zastop v svojih rokah, zato se godi slov. prebivalcem od njih sila, najbolj pa v ljudskih šolah. V njih se uči po mestu samo laški, zunaj pa že tudi skorej tako; čisto slov. ljudske šole ne trpi laška kri. — Dr. Vergottini, ki je od laške komisije po krivem dobil drž. poslanstvo za Istro, je to čast odložil, sicer bi ga bili iz drž. zbora izpodili. — Svitli cesar pride te dni v Reko ter se delajo velike priprave za to, da ga vzprejme mesto, kar največ more, sijajno. — Hrvaški sabor je vzprejel brez dolžje razprave postavo, katera določi razdelitev zemljiške odveze med hrvaško in ogersko deželo. Postava je Hrvatom več ali manj na škodo. — V ogerskem drž. zboru sme vsak poslanec govoriti, kolikorkrat mu je ljubo. To pa bode sedaj krivo, da se dožene nova postava o politični upravi more biti še le v pozni jeseni, kajti nekaj poslancev je ne mara in ti bodo v eno mer govorili, to se pravi, tako dolgo, kakor bodo najdalje mogli, vse eno, če jih kdo posluša ali ne. To je smešno in žalostno ob enem, prav madjarsko.

Vunanje države. V večno mesto t. j. v Rim ne prihaja več toliko tujcev, kolikor jih je bilo v prejšnjih časih, ko je bilo mesto v rokah glavarjev sv. katol. cerkve. Vsled tega pa se širi v mestu čedalje bolj siromaštvo, lazaronov ali beračev je zato tudi zmerom več v nadlego domačim in tujcem. — Po Italiji, zlasti po gornji je bil v jutru 7. junija več ali manj hud potres ter se je več hiš podrlo, največ okoli Verone. — Knez Rudini, prvosednik v vladi kralja Umberta, obnaša se možato nasproti iredentovcem; knez najbrž ni freimaurer, zato pa mu delajo freimaurerji na vséh stranéh težave. — V glavnem mestu francoske republike, v Parizu so dozidali veliko cerkev Sreca Jezusovega ter je bilo nje posvečevanje v petek in sicer prav slovesno. Republikancem to ni bilo po volji, toda zabraniti tega tudi niso mogli. — V Londonu dobijo zopet strike in sicer ustavijo vozniki na konjski železnici delo, se ve, da zato, ker imajo preveč službe, do 16 ur na dan. — Nesrečni vodja Ircev, Parnell je neki tudi denarja zapravil, do katerega ni imel pravice. Greh si išče pa tudi najde tovariša. — Nemški cesar Viljem II. rad potuje in tokrat gre v Anglijo, k svoji

„stari materi“ Viktoriji, angleški kraljici. — V Moskvi, na Ruskem, imajo veliko razstavo in ogledal si jo je tudi car, najbolj ga je neki zanimala razstava francoskih obrtnikov. — V Srbiji se je shod liberalcev izrekel zoper iztiranje kraljice Natalije, ali to ji pomaga le malo, ker je liberalna stranka po svojem številu majhna, brez moči. — Turški sultan moral je 200.000 dinarov izplačati roparjem, ki so zajeli cel železniški vlak ter so potovalce, največ nemške, gnali s seboj v goščo, dokler bi se jim ne plačala ona vsota denarja za nje. Ko so roparji denar prejeli, izpustili so hitro svoje jetnike. Kaj ne, da je veselo potovati po Turskem? — Gledé na svoje naselbine v Afriki ste si bili Anglija in Luzitanija prišli na vs križ, toda sedaj ste se poravnali brez vojske. — Na otoku Haiti pri južni Ameriki, je vzbruhnila ustaja; general Hipolyte je zaprl 80 ljudi, ker so na sumu, da so počeli zaroto zoper vlado. — Iz Chicage, v severni Ameriki, prejeli smo načrte tamošnje razstave za leto 1893 in če jo sodimo po teh, bode razstava v resnici velikanska, kakor je mogoča le v Ameriki.

Za poduk in kratek čas.

Vinski sód.

(Pravljica, spisal Fr. Kresnik.)

(Konec.)

Odšel je tedaj z doma po svetu. Ko nekaj časa hodi, pride do krasne graščine. Dolgo je ogledoval prelepo poslopje, ko pride mimo gosp. graščak in vpraša ga, kaj in kdo da je, in kam da gre. Na kratko mu naš brat razloži svoj stan. Gospod mu pa pravi: Jaz potrebujem ravno enega hlapca, bi-li ne hotel ti mene služiti? S srčnim veseljem mu obljubi naš brat, da hoče.

Stopil je tedaj v službo. Dobro mu je bilo. Bilo je pa na graščini mlado dekle, edina hči graščaka, ki je bil že vdovec. Ko je dekle videlo našega mladeniča, brž se vname ljubezen v njé mladem srci do njega. Dolgo je to prikrivala, a slednjič se ni mogla več premagovati in razodela je očetu, da je sklenila mladega hlapca vzeti za moža, ker drugače ne more biti srečna in zadovoljna, naj poreče svet, kar hoče.

Graščaku pa se je njegov novi hlapec zavoljo svoje ljubeznjivosti, pridnosti, poštenosti in zavoljo svojega bistrega uma vrlo dopadel, zato je djal: Ljuba moja hči, veseli me srčno tvoj sklep; jaz sem vže star in ne vem, kako dolgo bom še živel na svetu; predno pa umrjem, rad bi videl tebe srečno. Res, da je tvoj izvoljeni ženin priprost hlapec, pa kaj to dé, ker je pohlevne duše, bistro glave in ljubeznjivega srea! Upam da, te bo ljubil in spoštaval iz

celega srca. Res, da ni bogat, nič nima, pa saj denarja ne potrebuješ, imamo hvala Bogu vsega zadosti.

Tako je govoril stari graščak in on in njegova hči sta bila v srci zadovoljna in vesela.

Tedaj sta poklicala hlapca v sobo in mu razodela svoje sklepe. Naš brat s prva ni mogel verjeti; mislil je, da ga skušata ali da se ž njim šalita. Ko se je pa resnice prepričal, vskliknil je: odkod meni ta sreča? Goreče je stisnil svoji nevesti roko, in obljubil ji večno ljubezen in zvestobo.

Kmalu potem se je odpeljal s svojo nevesto na svoj dom po svoja brata, da bi ž njim šla na graščino.

Starejša dva brata sta ravno vino spravljala v sód, ko obstoji pred hišo krasna kočija. Začudena prihitita gledat, kaj da je; pa kako se zavzameta ta, ko zagledata svojega brata vsega v lesku! Mislila sta, da je prišel, da bi se zmaševal nad njima zaradi tega, ker sta ga tožila. Pa brat njima prijazno roko stisne in na kratko yse razloži, kaj in kako ter da je ta gospodičina njegova nevesta, in da ju je prišel obiskat, naj ju vzame seboj.

Vsa vesela sta tedaj brata pobrala svoje reči; naložili so pa tudi sód novo pridelanega vina, vsedli so v voz in odpeljali se proti graščini.

Kmalu potem je bila velika gostija. Od blizo in daleč so se pripeljali svatje in gostje ter čestitali mlademu ženinu in nevesti na njiju veseli dan; vošili so njima srečo, blagoslov božji in dolgo življenje. In res je naš brat dolgo in veselo živel s svojo ženo, iz celega srca jo je ljubil, kakor mora mož svojo ženo ljubiti.

Imel je mnogo zalih sinov in brhkkih hčerá, kateri so mu na stara leta veselje delali.

Vino pa, ki sta ga brata pridelala, to je vendarle tudi pil na gostiji mlajši brat.

Vi pa, dragi bralci, ko bi katerega kedaj zadela vinska delitev, naj si le na dnú izbere svoj del, more biti ga zadene taka sreča, kakor je našega brata.

Smešnica 24. „Peter povej, kaj so gospod pridigovali!“ praša o starši svojega sinka, ki je od popoldanske službe božje prišel domu, „Kaj“, reče sin premišljeva, „kaj? rekli so, da je enkrat bil velik svetnik, ki ničesar ni imel, pa je vse ubožcem zapustil“.

Razne stvari.

(Mil. knezoškof) so imeli danes slovesno sv. mašo v novi cerkvi Srca Jezusovega v Gradci a vrnejo se še dnes domov.

(Izlet.) Slov. dijaki na c. kr. vseučilišči v Gradci se družijo v društvu „Triglav“ in

bili so prišli v nedeljo v Ljutomer. O tem izletu se nam piše, da je bila zlasti veselica, ki so jo napravili v g. Valpotičevi gostilni, iz vrstna ter se je je obilo domače gospóde vdeležilo.

(Letni občeni zbor) podružnice sv. Cirila in Metoda v Žavcu bode dne 14. junija t. l. v prostorih g. Janez Hausenbichlerja (pri lepem vremenu na vrtu). Vspored sestavlja se iz zborovanja tombole, in veselice; pri tej je petje, godba, govori deklamacija itd. Začetek zborovanja točno ob 3. uri popoldne. K obilnej udeležbi uljudno vabi odbor.

(Veliki zbor) „Maticе Slovenske“ bode v sredo dne 1. julija ob ½ 5. uri popoldne v mestni dvorani v Ljubljani. Vrsta razpravam je ta-le: Predsednikov ogovor, račun o društvenem novčnem gospodarstvu v dobi od 1. januarija do 31. decembra 1890. l., Volitev treh računskih presojevalcev (§ 9. a) dr. pravil), proračun za l. 1893, letno poročilo o odborovem delovanji v dobi od 1. junija 1890 do 31. maja 1891 leta in dopolnilna volitev društvenih odbornikov.

(Na srednjih šolah,) gimnazijah in realkah, je po celi Avstriji, tedaj brez Ogorske, 75.645 učencev. Na gimnazijah se jih uči 55.516, na realkah pa 20.129.

(Smrtna kosa.) Včeraj, dne 10. junija, v jutro ob 6. uri je umrla pri čč. šolskih sestrah v Mariboru s. Bonaventura Suhač v 38. letu svoje dobe. Ranjka sestra je bila izgledna učiteljica in tudi nadarjena slov. pesnica. Nekaj let pa je že bolehalo ali pri vseh svojih bolečinah bila si je še ohranila svoje veselo, pobožno srce. Naj počiva v miru!

(Častni občan.) Obč. zastop okolice Celje izvolila je v častnega občana občine svoje č. g. Ljud. Hudovernika, prej več let kaplana v Celji, sedaj korvikarja pri stolni cerkvi v Mariboru.

(Podružnica) sv. Cirila in Metoda v Brežicah se je ustanovila za Brežiški okraj ter šteje sedaj 11 ustanovnikov, 49 letnikov in 46 podpornih udov, v vsem torej 146 udov.

(Pokojna sestra) Bonaventura Suhač je učila dalje časa na dekliški šoli čč. šolskih sester v Mariboru, 11 let na dekliški šoli okolice v Celji; zadnji čas je bila voditeljica šole čč. šolskih sester v Mariboru ter je ob enem učila slovenščino na njih ženskem učiteljišči.

(Obč. volitev.) Pri sv. Petru v Sav. dolini so zmagali tudi takrat, da-si z vso silo, nemškutarji in imajo torej v obč. zastopu še tudi naprej J. Lenko in njega vredni tovariši večino.

(Umrli) je dne 7. junija v Koprivnici č. g. Jožef Pečnik, zadnje leto v začasnem pokoji, prej kaplan v Celji, v starosti 28 let. Bil je iskren duhovnik in jako vnet za blagor vernege slov. ljudstva. Blag mu spomin!

(Domovinstvo.) Včeraj, dne 10. junija so imeli četrtošolci na c. kr. gimnaziji v Mariboru skušnjo iz štajarske zgodovine. Vsi so jo dobre znali, najbolje pa ti-le: Avg. Stegenšek, M. Majcen, A. Haus, J. Vogrinec, Al. Korošec in Fl. Kukovec. Vlč. g. dr. Ivan Križanič, korar stolne cerkve in ud c. kr. dež. šolsk. sveta, jim je zato po navduševalnih besedah in v imenu ravnateljstva izročil primerna darila.

(Raca.) Hrv. list „Obzor“ je bil prinesel prvojav iz Gradca, da se je zabranilo mil. knezoškofu dr. M. Napotniku na katol. shodu govoriti slovenski, ali ako ne dobi „Obzor“ nikoli bolje race na mizo, kakor je ta, potem se mu dela pač lahko pajčevina po rebrih.

(Glavo) je strlo necemu zidarju na železnici pri Ostrogonu. Mož je preveč bil pogledal skozi okno na vagonu.

(Obsodili) so v Bari v Italiji 134 roparjev h krati od 1 do 15 let v težko ječo. Roparske drhali bili so bali pod imenom: mala vita — slabo življenje.

(Umrli) je na Dunaji č. g. o. Stanko Prus, minorit iz Ptujkega samostana. Več let je bil kaplan na Ptui, zadnji čas pa v Neunkirchnu na Sp. Avstrijskem. Bil je ranjci vnet duhovnik in vrl rodoljub. Naj počiva v miru!

(Trtna uš.) V Strmci blizo Ljutomera so v goricah g. dra. Pongratza trtno uš našli.

(Dostavek.) Prejšnji teden so v občini Čičanec 20letnega fanta ubili, ko je po noči kopl domov šel. Morilci so mrtvo truplo v tedenj necega kmeta zavlekli in ga tam pustili. Kdo je to storil, to se ne more izvedeti. Tem se je govorilo v predzadnjem listu.

(Tatvina.) Uni teden je zlezel nek tujec klet necega kmeta v Sodincih in si je tam ograbil 2 kolača kruha in precej obleke, da ž njo potem smuknil. Ali osoda mu ni bila mila. Domov prišedša hči je tata v kleti zazabila ter hitro duri zaklenila, tako da je bil tiček vjet. Kmalu potem so ga odgnali v Ortož in ga izročili sodniji. Tat je bil brez potega skaženja in je rekel, da je iz Bosne doma.

(Nesreča.) Dne 8. junija zjutraj ob 8. utonil pri plovanju flosa čez Savinjski jez. Mozirji 41 letni flosar Jože Tratnik iz Podbre, Kokarske občine, vsled slučajne nezgode.

(Strela) je ubila dne 2. junija v Tilmiči Stradnu 18 let staro deklino, ko je bežala polja pred nevihto.

(Meso.) Leta 1890 so v Gradci poklali 105 volov in krav, 34.879 telet, 75.937 svinj 5402 ovac. Vrhu tega so pa snedli v tem mestu še 8. milj. jaje.

(Gladú) je lani umrlo v Londonu, glavno mestu bogate Anglije, 31 ljudi; koliko pa je umrlo vsled stradanja, pa se jim to ni znalo!

(Ciganov) so tolpo 30 glav gnali dne 4. junija čez Maribor proti ogerski meji. Marsikdo jim je rekel, vsaj na tihem: „srečno pot!“ (V ječi) se je v Konjicah obesil nek J. Goričan. Bil je v preiskavi za voljo tatvine.

Loterijne številke:

Trst 6. junija 1891	88, 39, 85, 24, 7
Line „ „	78, 18, 27, 73, 81

Na prodaj! 1-2

Dne 21. junija t. l. prodalo se bode iz proste roke po ceni na Staudinger-jevem posestvu v Zgornjih Klapenjih, fare sv. Jakoba v Slov. gor. hram štv. 1 s hlevom in košnico, potem blizu 15 malih travnikov in njiv, vsaka posebej, z žetvo vred. Hram stoji na dobrem kraju in je sposoben za vsak obrt. Kupei naj pridejo v obilnem številu ob 1. uri popoldne, da si reči pogledajo in da se izvrši kupčija.

Veliki živinski sejem.

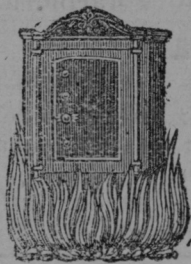
V ponedeljek, dne 15. junija, to je na Vidovo, bode pri sv. Jurju na Ščavnici veliki živinski sejem. Kupei in prodajalci so v mnogem številu uljudno povabljeni.

Obč. predstojništvo pri sv. Jurji na Ščavnici.
Vaupotič.

Karl Pirch-ova

ključarska delavnica

Maribor, grajske ulice (Burggasse) št. 28

priporoča
proti vlamu in ognju
varne blagajnice,
kakor tudi svoje
škrinjice (kasete)
in proti vlamu zavarovane
ključanice

na najboljši način izdelane,
isto tako dverne zapore, brezhrupne,
posebno za vhodna vrata.

Vsprejemlje vsakovrstna ključarska dela,
streluvođe, hišne telegrafe itd. itd. 11-20

Nizka cena. Vestno delo.

Velika žganjarija R. Wieser-ja v Hočah (Kötsch)

prideluje in razpošilja najboljšo in najcenejšo žganico.

Vabilo

1-3

k občnemu zboru Ormoške posojilnice, registrovane zadruga z neomejeno zavezo, ki bode v nedeljo, dne 28. junija 1891 ob 3. uri popoldne v čitalnici Ormoški.

Dnevni red:

1. Poročilo predstojnikovo, polaganje končnega računa in bilance za leto 1890;
2. Poročilo nadzorstva o računih in bilanci za leto 1890;
3. Predlog, naj se čisti dobiček izroči združnemu premoženju;
4. Dopolnilna volitev enega nadzornika;
5. Mogoči predlogi.

Drugo vabilo.

Ako ob 3. uri ne bi bilo za sklepanje dosti navzočih udov, se koj s tem vabilom odredi v smislu § 33 združnih pravil drugo občno zborovanje na isti den 28. t. m., pa ob pol peti uri popoldne na istem mestu in z istim dnevnim redom, kakor je spredaj za za I. zborovanje odločen.

Ormož, dne 8. junija 1891.

Vek. Krajnc,
blagajnik.

Dr. J. Geršak,
predstojnik.

Bakreni vitrijol in azurin

najčistejše kakovosti po najnižji ceni (pri Ed. Rauscher, grajske ulice št. 10 v Mariboru.

Dva zelo pohlevna konja,

10- in 12-letna, dobra dirca, se prodata po ceni s konjsko opravo in vozom ali brez nju. Gg. duhovniki imajo prednost. Več pové Eduard Rauscher, grajske ulice št. 10 v Mariboru.

Seeger-jeva barva za lase,

pravo orehovo olje, s katerim se sivi in rudeči lasi temno barvajo, pravo olje iz toričine korenine, s katerim se pospešuje rast lasov in prava esenca iz toričine korenine, sredstvo zoper izpadanje lasov, dobi se le pri Eduardu Rauscher, grajske ulice 10 v Mariboru. 15.

Na prodaj!

Posestvo pri Št. Jurji na Pesnici z mlinom. Obsega 37 oralov in sicer 7 oralov vinograda v lepi legi, 13 oralov lesa, 7 oralov njiv, 8 oralov sadnega vrta in 2 orala travnika.

Posestvo na Pesnici 1 uro od Maribora. Ima 1½ orala vinograda, 5 oralov sadnega vrta, 2 orala lesa in 2 orala njiv: skupaj 10 oralov.

Več se izve pri posestniku Jož. Fistravec Maribor, Wielandplatz I. 13

Franc Dolenc

v Mariboru

v Graškem predmestju, Tegetthoff-ove ulice št. 21.

Velečastiti duhovščini in slavnemu p. n. občinstvu priporočam svojo, s polnoma novim in modnim, suknenim, platnenim, volnatim za ženske obleke, in kurentnim blagom, dobro založeno trgovino in zagotavljam vsacemu najcenejšo in pošteno postrežbo.

K obiskovanju uljudno vabim ter se priporočam z odličnim spoštovanjem

5-6

Franc Dolenc.

Hiša v najem!

V sredi trga v Veržeji pri veliki cesti je lep zidan hram: 3 velike sobe, 2 kuhinje in kamre, 2 veliki pivnici za 100 polovnjakov, 2 štali in svinjski hlevi, škedenj, huta, na hi dilano, lep sadovni in kuhinjski vrt, vse dobrem stanu, v najem po nizki ceni na 1 leto dati. Za oštarijaša ali usnarja bi bil hram posebno priporočljiv, ker je dosti lepih va blizo trga.

Vse natančneje se izve pri posestniku Ostrecu v Bunčanih, pošta Sv. Križ pri Ljutomeru. 1-2

**Štajerska
deželna
Tempeljska
in
Styrijska slatina**

v posebno močnih steklenicah. 1

Napolnitev v novem natakalnem preduhu, kamor se slatina naravnost izliva

Dobiva se: Pri slatinarstvu v Rogatecu in na Slatini in pri glavnih založnikih kakor tudi v vseh prodajalnicah mineralnih vód, v specerijskih prodajalnicah in droguerijah, ki so na dobrem glasu.